

**ESTONIAN DISCUSSIONS ON
ECONOMIC POLICY**

**ESTNISCHE GESPRÄCHE ÜBER
WIRTSCHAFTSPOLITIK**

**EESTI MAJANDUSPOLIITILISED
VÄITLUSED**

MATTIMAR
ANNO 1993

Berliner
Wissenschafts-Verlag

SISUKORD / INHALTSVERZEICHNIS / CONTENTS

Eessõna ¹	14
Vorwort ²	14
Preface ³	15
Euroopa Liit – majanduspoliitiline ühendus, kuhu kuulub ka Eesti Vabariik	16
Die Europäische Union – das wirtschaftspolitische Bündnis, zu dem auch die Republik Estland gehört	22
The European Union – an economic and political union in which also the Republic of Estonia is a member	26
NATO – sõjalis-poliitiline organisatsioon, ka Eesti jaoks	30
NATO – die militär-politische Organisation, auch für Estland	33
NATO – a military and political organization, also for Estonia	36
Saateks – allakirjutanu oma kaasteelistest (peatoimetaja Matti Raudjärv)	38
Zum Geleit – der Unterzeichnende über seine Weggefährten (vom Chefredakteur Matti Raudjärv)	47
Foreword – the undersigned about his colleagues (by chief editor Matti Raudjärv)	50

* * *

Manfred O. E. Hennies

Mein Freund und Kollege Professor Dr. Matti Raudjärv	53
My friend and colleague, Professor Dr. Matti Raudjärv	55
Minu sõber ja kolleeg professor dr Matti Raudjärv	57

---

¹ Kuna 2019. aasta esimesel poolaastal ilmuv ajakiri osutus tavalisest mahukamaks ning ajakirja toimkond otsustas kaks numbrit (1-2 /2019) korraga publitseerida, siis sügisel ilmub ilmselt erandkorras (aga võib-olla saab see mõnel aastal traditsiooniks) ka ajakirja kolmas number (3 / 2019). Peatoimetajana võiks ma selle üle vaid rõõmustada.

² Da die im ersten Halbjahr 2019 erscheinende Zeitschrift umfangreicher geworden ist als die herkömmlichen Ausgaben und die Redaktionskommission entschieden hat, gleichzeitig zwei Nummern der Zeitschrift (1-2/2019) herauszugeben, wird im Herbst anscheinend ausnahmsweise auch die dritte Ausgabe (3/2019) erscheinen (was aber in einigen Jahren auch zur Tradition werden kann). Als Chefredakteur könnte ich mich darüber nur freuen.

³ As the journal to be published during the first half of 2019 turned out to have a higher volume than usual and the Editorial Staff decided to publish two volumes (1-2 /2019) together, a third issue (3/2019) will probably be published in autumn (but it may also become a tradition in some year). As the chief editor, I could only be glad about it.

ARTIKLID / PUBLIKATIONEN / ARTICLES

Maret Güldenkoh, Uno Silberg	The Characteristics of Family Business: A Comparative Analysis of East European Countries 63
Sulev Mäeltseems	In What Way Should the Preparations for the 2016 Administrative Reform Have Been Different and Why? 83
Matti Raudjärv	Einige Aspekte der estnischen Gehaltspolitik/ Certain aspects of the Estonian wages policy 91
Viktor Trasberg	Alcoholic Beverage Choice – What Matters? 108

KOKKUVÕTTED / ZUSAMMENFASSUNGEN / SUMMARIES

Maret Güldenkoh, Uno Silberg	Pereettevõtlus Ida-Euroopa riikides 121
Sulev Mäeltseems	Mis ja miks võinuks olla teistmoodi 2016. aastal käivitatud haldusreformi ettevalmistuses? 125
Matti Raudjärv	Eesti palgapoliitika mõned aspektid 130
Viktor Trasberg	Mis mõjutab alkohoolse joogi valikut Eestis? 137

Ajakirja numbrisse 3-2019 (ilmub sügisel 2019) on lubanud artiklid esitada järgmised autorid/

Für die Ausgabe 3-2019 der Zeitschrift (wird im Herbst 2019 erscheinen) haben folgende Autoren versprochen, ihre Artikel einzureichen/

The following authors have promised to submit their papers for the Issue 3-2019 of the journal (will be published in autumn 2019):

- 1. Tõnu Aavasalu** (Tartu Ülikool, Põhja-Sakala vald; Eesti),
Karita Lepiste (Tartu Ülikool; Eesti),
Matti Raudjärv (Tartu Ülikool, Eesti; Georgia Tehnikaülikool – Tbilisi Riiklik Ülikool; Georgia):
Einfluss der Verwaltungsreform auf die Entwicklung des Unternehmertums und Erbringung von öffentlichen Dienstleistungen in Estland/
Impact of the administrative reform on business development and on the provision of public services in Estonia/
Haldusreformi mõju ettevõtluse arengule ja avalike teenuste osutamisele Eestis

2. **Wolfgang Eibner** (Jena Rakendusülikool; Saksamaa LV):
Schuldenerlass für die Staaten der EWWU: Eine Chance zur Wiederbelebung europäischer ökonomischer Stärke und zur Stabilisierung des Euro: Ein Diskussionsbeitrag auf Basis des seinerzeitigen Brady- und Baker Planes/
Debt Relief in the EEMU: A new Chance for Returning European Economic Power and Stabilizing the Euro: A Discussion based on Former Brady and Baker Plans
3. **Irina Gogorishvili**,
Erekle Zarandia (mõlemad: Tbilisi Riiklik Ülikool; Georgia):
Erweiterung der Möglichkeiten für die Entwicklung der lokalen Selbstverwaltung in Georgien/
Expansion of Capacity Development of Local Self-Government in Georgia
4. **Nina Kekelidze** (Georgia Tehnikaülikool; Georgia),
Marina Metreveli (Georgia Tehnikaülikool, Georgia Parlament; Georgia),
Jelena Rootamm-Valter (Tartu Ülikool; Eesti):
The role of learning by doing process in tourism development policy (Case of Estonia-Georgia in tourism development cooperation)
Tegevusõpe roll turismi arendamise poliitika elluviimisel Eesti ja Gruusia arendusprojekti näitel
5. **Claus-Friedrich Laaser**,
Klaus Schrader (mõlemad: Kieli Maailmamajanduse Instituut; Saksamaa LV):
Enlargement Despite EU Crisis? Candidate Countries' Readiness for Accession
6. **Armin Rohde** (Greifswaldi Ülikool; Saksamaa LV):
Results and possible Consequences of the Eurosystems Current Monetary Policy/
Ergebnisse und mögliche Folgen der aktuellen Geldpolitik des Eurosystems

KROONIKA / CHRONIK / CHRONICLE

A.

**Meie autorite ning konverentsi ja ajakirja toetajate tähtpäevad ning tegevused
Jahrestage von unseren Autoren sowie von Unterstützern der Konferenz und der
Zeitschrift**

Important dates for our authors and supporters of the conference and journal

Prof dr Matti Raudjärv – 70 (eesti keeles)	142
Prof. Dr. Matti Raudjärv – 70 (auf deutsch)	142
Prof. Dr. Matti Raudjärv – 70 (in english)	143
Prof Matti Raudjärve akadeemiline CV	144
Academic CV of Prof. Dr. Matti Raudjärv	155

A-A.

Teised meie ajakirja ja konverentsi varasemad toetajad – tähelepanuväärsed ühiskonnategelased, teadlased ning teadusorganisaatorid

Andere frühere Unterstützer unserer Zeitschrift und Konferenz – bedeutsame Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens, Wissenschaftler und Wissenschaftsorganisatoren

Other earlier supporters of our journal and conference – remarkable public figures, researchers and research administrators

Prof. Dr. Peter Karl-Friedrich Hoß (25.04.1937 – 21.12.2018)	
In memoriam (von Matti Raudjärv)	166
Prof dr Peter Karl-Friedrich Hoss (25.04.1937 – 21.12.2018)	
In memoriam (Matti Raudjärv)	170
Prof. Dr Peter Karl-Friedrich Hoss (25.04.1937 – 21.12.2018)	
In memoriam (by Matti Raudjärv)	173

B.

Aktuaalne nii ülikoolide õppe- kui teadustöös

Aktuelles in Unterricht und Forschung der Universitäten

Topical in both the academic and research activities of universities

B1. Kolmkümmend viis aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirjast „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ (Matti Raudjärv)	176
Fünfunddreißig Jahre seit der ersten, sog. Schiffskonferenz und seit Gründung der Zeitschrift „Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik“ (von Matti Raudjärv)	185
Thirty-five years from the first, so-to-say ship conference and the foundation of journal “Estonian Discussions on Economic Policy” (by Matti Raudjärv)	189

B2. Sünnipäevakonverents⁴ „Tartu Ülikooli majandusteaduskond – 80“. 30.11.2018
TÜ raamatukogu konverentsikeskuses, (Toomas Haldma)
Birthday conference⁵ “80th Anniversary of the School of Economics and Business Administration of University of Tartu”. 30.11.2018 at the Conference Centre of UT Library, (Abstract)

---

⁴ Peatoimetaja märkus: olles ise sellel huvitaval konverentsil kutsutuna osalenud, sai samas ka professor dr Toomas Haldma’le kui ühele konverentsi peaesinejale ja korraldajale artikli kirjutamiseks (ca 3-4 lk koos inglise keelse kokkuvõttega) ettepanek tehtud. See võeti tänuga vastu. Paraku ei olnud artiklit ajakirja trükkimiseku ajaks (mai 2019) toimikonnale veel esitatud. Võimalik, et artikli esitamisel see ikkagi ajakirja järgmises numbris avaldatakse.

⁵ Note from the Chief Editor: As I participated at that interesting conference as a guest, I suggested that Professor Dr. Toomas Haldma, one of the organisers and keynote speakers of the conference, could write an article (ca 3-4 pages with a summary in English). The proposition was accepted by him. Unfortunately, the article had not been submitted to the Editorial Board at the time of sending the journal off for printing (in May 2019). Nevertheless, it is possible that the article will be published in the next issue of the journal if it is submitted.

C.

Majanduspoliitika teaduskonverentsid ja muud tegevused

Wissenschaftliche Konferenzen über Wirtschaftspolitik und andere Veranstaltungen

Scientific conferences on economic policy and other activities

C1. Majanduspoliitika teaduskonverentsid Eestis (1984 – 2019 ... 2020) /

Liste der wissenschaftlichen Konferenzen über Wirtschaftspolitik

in Estland (1984 – 2019 ... 2020) /

List of scientific conferences on economic policy in Estonia

(1984 – 2019 ... 2020) 193

C2. Loodetav tulevikuinformatsioon (2020 – 2022) /

Voraussichtliche Zukunftsinformation (2020 – 2022) /

Expected future information (2020 – 2022) 199

*** **

D.

Informatsioon ajakirja toimkonnalt 202

Information from the editorial team 203

Information des Redaktionsteams 204

Mattimar OÜ – usaldusväärne ettevõte / Mattimar GmbH – Zuverlässiges

Unternehmen / Mattimar Ltd – Trustworthy Enterprise 205

*** **

E.

Lisad 1-6

Annexes 1-6

Anlagen 1-6

1. Prof dr Matti Raudjärve olulisemad teaduspublikatsioonid /

Most important research publications of Prof. Dr. Matti Raudjärve /

Wichtigste wissenschaftliche Publikationen von Prof. Dr. Matti Raudjärve 206

2.A. Prof dr Matti Raudjärve teadusprojektid ja õppetöö 227

2.B. Research projects and academic work of Prof. Dr. Matti Raudjärve 233

3.A. Prof dr Matti Raudjärve tegevus konverentside korraldamisel ja
teaduskirjanduse avaldamisel 240

3.B. Activities of Prof. Dr. Matti Raudjärve in the organisation of
conferences and publishing of scientific literature 244

4.A. Prof dr Matti Raudjärve koostöösidemed välisriikide ülikoolide
ja teadusasutuste õppejõudude ning teadlastega /

4.B. Cooperation contacts of Prof. Dr. Matti Raudjärve with members
of academic staff and researches of universities and research
institutions of foreign countries 249

5.A. Prof dr Matti Raudjärv – teaduse populariseerimine ja olulisemad avalikud esinemised	253
5.B. Prof. Dr. Matti Raudjärv – science popularisation and most important public presentations	260
5.C. Prof. Dr. Matti Raudjärv – Popularisierung von Wissenschaft und wichtigste öffentliche Auftritte	261
6.A. Prof dr Matti Raudjärve ühiskondlik tegevus	262
6.B. Social activities of Prof. Dr. Matti Raudjärv	265
6.C. Gesellschaftliche Aktivitäten von Prof. Dr. Matti Raudjärv	268

Professor dr Matti Raudjärvi

EESSÕNA * VORWORT * PREFACE

Ajakirja käesoleval eriväljaandel on kaks alapealkirja: "Eesti Vabariik – 15 aastat EL-s ja NATO-s" ning „35 aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirjast *Eesti majanduspoliitilised väitlused*“.

Mõlemad rahvusvahelised liidud on kindlasti väga olulised ühendused nii kogu maailma kui Eesti jaoks: Euroopa Liit kui eeskätt riikide majanduspoliitiline ühendus ja NATO kui riikide sõjalis-poliitiline koostöö organisatsioon. On igati loomulik nendest meie ajakirja alguses kirjutada ja nendele tähelepanu pöörata – nende tegevusest sõltub iga liikmesriigi (sh Eesti – mõlemas organisatsioonis alates aastast 2004), Euroopa ja ka maailma majanduspoliitika, areng ja turvalisus.

Käesoleva ajakirja jaoks on samuti mõistlik, et meenutame nii esimest majanduspoliitika-alast teaduskonverentsi (toimus mais 1984 kolmel päeval Tartus, Emajõel, Peipsi-Pihkva järvel, Pihkvas ja Värskas) kui ajakirja sündi. Mõõdunud mäletades – kui laevakonverentsi poleks toimunud, võib-olla ei oleks algust saanud ka meie tänane ajakiri. Kroonika osas on mõlemast sündmusest ka kirjutatud.

Kuna eriväljaanne on allkirjutanule pühendatud, siis osutus vajalikuks tagasiivaatavalt nii otseselt kui kaudselt neid inimesi meenutada, kes on olnud kaasteelised ja kellega on suheldud. Sellest ajakirja saateks-kirjutises. Olulisematest akadeemilistest ja mõnedest mitteakadeemilistest tegevustest oma eluteel on n-ö „märgid maas“ kroonika osas ja ajakirja lõpus, lisades 1-6.

*Ajakirja toimkonna nimel,
peatoimetaja Matti Raudjärv*

* * *

Diese Sonderausgabe der Zeitschrift hat zwei Untertitel: „Republik Estland – 15 Jahre in EU und NATO“ und „35 Jahre von der ersten sog. Schiffskonferenz und der Zeitschrift „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ („*Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik*“).

Bei beiden erwähnten internationalen Bündnissen handelt es sich ganz bestimmt um ausgeprägt wichtige Institutionen, und dies nicht nur für Estland, sondern auch für die ganze Welt: die Europäische Union als eine wirtschaftspolitische Staatengemeinschaft und die NATO als eine militärpolitische Zusammenarbeitsorganisation. Daher dürfte es auch verständlich sein, dass wir unsere Zeitschrift mit dieser Thematik einleiten, um den Leser auf diese Probleme aufmerksam zu machen, denn von der Tätigkeit dieser beiden Organisationen hängt die Wirtschaftspolitik jedes Mitgliedstaates des betreffenden Bündnisses (dabei auch von Estland – seit 2004), von Europa und der ganzen Welt ab.

Den Herausgebern dieser Zeitschrift liegt es nahe, die mit der ersten wirtschaftspolitischen Wissenschaftskonferenz, die 1984 an drei Tagen in Tartu auf dem Fluss Emajõgi, auf dem Peipus- bzw. Pskower See, in der Stadt Pskow und in Värskas stattgefunden hat, verbundenen Emotionen wie auch die Geschichte der Entstehung

dieser nochmals in die Erinnerung zu rufen. Bei diesen Erinnerungen kommt ungewollt der Gedanke auf, dass es ohne diese Schiffskonferenz auch unsere Zeitschrift wahrscheinlich nicht gegeben hätte.

Da die Sonderausgabe der unterzeichneten Person gewidmet ist, hat es sich als angebracht erwiesen, einen Rückblick auch auf die Menschen zu werfen, die diesen Weg direkt oder indirekt mit uns gegangen sind und zu denen man Kontakte gepflegt hat. Näheres dazu aber im Begleit-Artikel zur Zeitschrift. Angaben über die wesentlichsten akademischen und einige nichtakademische Aktivitäten werden in der Chronik und am Ende der Zeitschrift, in Anlagen 1-6 angeführt.

*Im Namen Redaktionsausschusses der Zeitschrift,
Chefredakteur Matti Raudjärv*

* * *

This special edition of the journal has two subheadings: “Republic of Estonia – 15 years in the EU and NATO“ and “35 years from the first, so-called “Ship Conference” and from the journal *Estonian Discussions on Economic Policy*”.

Both international alliances are certainly very important both for the world and for Estonia: the European Union as above all an association of states based on economic policy, and NATO as an organisation of military and political cooperation of states. It is quite natural to write about them at the beginning of our journal and to point out their importance – as the economic policy of each Member State (incl. Estonia – since 2004), Europe and the world depends on their activities.

It is also worth remembering for our journal both the first scientific conference on economic policy (held in May 1984 on three days in Tartu, on the Emajõgi River, on Lake Peipus and Lake Pskov, in Pskov and in Värskä) as the time of birth of our journal. When we remember the past – if the Ship Conference had not taken place, maybe also our current journal would not have been started. Both events have also been described in the Chronicles section.

Since this special edition has been dedicated to the undersigned, it became necessary to remember also both directly and indirectly the people who have accompanied us on this way and with whom we have communicated. This will be covered in more detail in the foreword to the journal. The most important academic and some non-academic activities as milestones of life have been covered in the Chronicles section and at the end of the journal, in Annexes 1 to 6.

*On behalf of the editorial staff of the journal,
Matti Raudjärv, Chief Editor*

EUROOPA LIIT – MAJANDUSPOLIITILINE ÜHENDUS, KUHU KUULUB KA EESTI VABARIIK¹

9. mail 1950 pani Prantsuse riigitegelane Robert Schuman (29. juuni 1886 – 4. september 1963) aluse Euroopa Liidule, esitades solidaarsusel põhineva Euroopa ühendamise idee, mis nägi ette Teise maailmasõja järgse Euroopa ühinemist. Schumani deklaratsiooniga tehti ettepanek luua Euroopa Sõe- ja Teraseühendus (ESTÜ), mis sai tegelikkuseks 18. aprillil 1951 sõlmitud Pariisi lepinguga. Seega Euroopa integratsiooniprotsessi alguseks võibki lugeda 1951. aastat², mil sõlmiti Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) asutamisleping (leping jõustus 1952). Rahu nimel ühinesid kuus Euroopa riiki: Belgia, Holland, Luksemburg, Itaalia, Prantsusmaa ja Saksamaa. Selle sammuga allutati sõe- ja terasetootmine ühisele organile, et muuta sõjapidamine nimetatud riikide vahel praktiliselt võimatuks. Eesmärk oli kindlustada rahu võitjate ja võidetute vahel Teise maailmasõja järgses Euroopas ning ühendada nad võrdsete partneritena, kes teevad koostööd ühistes institutsioonides.

Koostöö erinevates valdkondades laienes veelgi, kui 25. märtsil 1957 allkirjastati Roomas Euroopa Majandusühenduse (EMÜ) ja Euroopa Aatomienergiaühenduse (EURATOM) asutamislepingud. EMÜ tähendas ulatuslikumat ühist turgu, hõlmates suurel arvul kaupu ja teenuseid. Tollimaksud kaotati täielikult 1. juulil 1968 ja samal kümnendil töötati välja ühine poliitika, eelkõige kaubandus- ja põllumajanduspoliitika. ESTÜ, EMÜ ja EURATOM olid eri organisatsioonid. Et aga neisse kuulusid samad riigid ja neil olid ühised juhtorganid, kutsuti neid Euroopa Ühendusteks.

1980ndate alguse ülemaailmne majanduslangus tõi kaasa europessimismi laine. Uus lootus tärkas, kui Prantsuse poliitik ja majandusteadlane Jacques Delors³ (sündinud 20. juulil 1925 Pariisis) juhitud Euroopa Komisjon avaldas 1985. aastal „Valge Raamatu“, mis seadis paika ajakava ühisturu kujundamise lõpuleviimiseks 1. jaanuariks 1993. Ühendus kinnitas selle auahne eesmärgi ühtses Euroopa aktis, mis allkirjastati 1986. aasta veebruaris ning mis jõustus 1. juulil 1987.

Berliini müüri langemine 1989. aastal muutis jõuliselt Euroopa poliitilist kujunemist. See päädis Saksamaa taasühinemisega 3. oktoobril 1990 ning Kesk- ja Ida-Euroopa riikide vabanemisega Nõukogude Liidu kontrolli alt. NSV Liit lagunes detsembris 1991.

Samal ajal pidasid liikmesriigid läbirääkimisi uue Euroopa Liidu lepingu üle, mille Euroopa Ülemkogu (koosneb liikmesriikide presidentidest ja/või peaministritest) võttis

---

¹ **Peatoimetaja märkus:** ülevaade on koostatud ajakirja toimkonna poolt märtsis 2019 Euroopa Liitu käsitletavate erinevate Interneti allikate (Google'is märksõna „Euroopa Liit“) alusel (tekste on kohati liitsustatud, kohendatud ja korrigeeritud).

² Seega täitub kahe aasta pärast, aprillis 2021, 70 aastat Euroopa Liidu asutamisest.

³ Jacques Delors oli Euroopa Komisjoni kaheksas president. Ta oli esimene inimene, kes püsis selles ametis kaks ametiaega (1985. aasta jaanuarist 1994. aasta detsembrini). 1979–1981 kuulus Delors Euroopa Parlamenti. Prantsuse presidendi François Mitterrandi valitsustes oli Delors 1981–1983 majandus- ja rahandusminister ning 1983–1984 majandus-, rahandus- ja eelarveminister. Mitterrand kaalus korduvalt Delorsi nimetamist Prantsusmaa peaministriks.

vastu Maastrichtis detsembris 1991. Leping jõustus 1. novembril 1993. Lepinguga lisati senisesse süsteemi uusi valitsustevahelise koostöö vorme ning loodi Euroopa Liit (EL).

Maastrichti leping lõi tol ajal eksisteeriva "kolmesambalise" Euroopa Liidu:

- *esimese samba* moodustavad Euroopa Ühendused. Sinna kuuluvad ühisturg, majandus- ja rahaliidu nõuded, samuti Liidu lisapädevused teatud valdkondades nagu Liidu kodakondsus, keskkond, teadustöö, haridus ja koolitus;
- Liidu *teine samba* võimaldab teha koostööd ühise välis- ja julgeolekupoliitika vallas;
- *kolmandas sambas* on Liidu justiits- ja siseküsimuste poliitika, mille alla omakorda kuuluvad varjupaiga- ja immigratsiooniküsimused, juriidiline koostöö tsiviil- ja kriminaalasjades ning tolli- ja politseikoostöö terrorismi, narkokaubanduse ja pettuse vastu võitlemisel.

Maastrichti lepingu alusel moodustati 1994. aastal peamiselt Saksamaa Liitvabariigi, aga ka Hispaania initsiatiivil Regioonide Komitee (*Committee of the Regions – CoR, Comite des Regions, der Ausschuss der Regionen*). Regioonide Komitee toetab EL demokraatlikke struktuure ja aitab kaasa sellele, et kujundada Euroopa kodaniku-lähedasemaks ja transparentsemaks.

Euroopa Liit on enamust Euroopa riike hõlmav majanduslik ja poliitiline ühendus, millel oli (seisuga 01.01.2019) 28 liikmesriiki. 2016. aasta juunis toimus Suurbritannias referendum Euroopa Liitu jäämise küsimuses ning liidust välja astumist (Brexit) toetas suhteliselt napp häälteenamus. Euroopa Liidul on nii valitsustevahelise kui ka rahvusülese organisatsiooni elemente. Need riigid ühinesid selleks, et muuta inimeste elu paremaks, lihtsamaks ja turvalisemaks. Lepiti kokku, et tehakse koostööd ja aidatakse üksteist. Euroopa Liidu riikide ühtlustatud seadusandlus peab tagama kodanike, kaupade, teenuste ja kapitali vaba liikumise Euroopa Liidu piires.

Euroopa Liidu moodustamine. Euroopa Liit otsustati luua pärast Euroopas toimunud kahte suurt sõda. Euroopa riigid said aru, et parem on teha koostööd, kui üksteise vastu võidelda. Alguses otsustasid koostööd teha ainult kuus riiki: Belgia, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad (Holland), Prantsusmaa ja Saksamaa.

Hiljem ühines nendega üha rohkem riike ja Euroopa Liit oligi moodustatud. Praegu kuulub Euroopa Liitu 28 riiki. Need riigid on:

Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Iirima, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad (Holland), Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik (Suurbritannia), kus kogurahaarv oli 2018. aasta alguses

512,4 miljonit⁴ ja Euroopa Liidu kogupindala oli üle 4,46 miljoni km².⁵ Eesti Vabariik on Euroopa Liidu liige alates 1. maist 2004, euro võeti kasutusele 1. jaanuarist 2011.

Euroopa Liidu eesmärgid ja väärtused. Kõik Euroopa Liidu riigid teevad koostööd, selle tagamiseks, et:

- Euroopas on rahu;
- inimestel on hea elu;
- kõik on õiglane ja kedagi ei jäeta ükski;
- kõikide inimeste keelt ja kultuuri austatakse;
- Euroopa majandus on tugev ja riikides kasutatakse sama raha, et nad saaksid koos töötada.

Euroopa Liidu riikidel on ühised väärtused: näiteks soovivad nad tagada, et kõik inimesed on võrdsed ja et nende õigusi austatakse.

Rahu Euroopas. Tänu Euroopa Liidule teevad Euroopa riigid tihedat majanduslikku ja poliitilist koostööd. Euroopa Liit võitis 2012. aastal suure auhinna, nimelt **Nobeli rahupremia**, sest ta oli teinud rahu tagamiseks head tööd.

Vaba liikumine. Tänu Euroopa Liidule on inimestel lihtne ühest riigist teise liikuda. Nad võivad elada, õppida ja töötada ükskõik millises Euroopa Liidu riigis. Näiteks võib Eestist pärit inimene otsustada minna elama Soome või Saksamaale ja hakata seal tööle. Samuti võib Hispaaniast pärit üliõpilane tulla õppima Eestisse jne. Ka kaubad, teenused ja raha saavad Euroopa Liidus vabalt ühest riigist teise liikuda.

Euroopa Liit ja muu maailm. Euroopa Liidul on kogu maailmas palju olulisi ülesandeid, muuhulgas näiteks:

- ta müüb teistele riikidele kaupu ja teenuseid ning ostab teistelt riikidelt kaupu ja teenuseid; nii aitab Euroopa Liit maailma majandusel kasvada;
- see aitab miljoneid inimesi, kes elavad vaesemates riikides, mis ei kuulu Euroopa Liitu;
- Euroopa Liit tahab, et maailm oleks turvaline koht, kus inimesi koheldakse õiglaselt ja kõik austavad seadusi.

Euroopa Liidu liikmeks saamiseks peab riik olema nõus:

- kõikide Euroopa Liidu õigusaktide (regulatsioonide) ja väärtustega ning
- tegema tööd selleks, et kõik inimesed neid õigusakte (regulatsioone) ja väärtusi austaksid.

Selleks võib kuluda väga palju aega. Mitmed riigid teevad praegu tööd, et saada Euroopa Liidu liikmeks. Need riigid on: Albaania, Põhja-Makedoonia Vabariik, Montenegro, Serbia ja Türgi.

---

⁴ Eurostat. Population on 1 January.

[<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tps00001&tableSelect ion=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1>] 23.03.2019

⁵ Euroopa Liidu portaal. [https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_et] 23.03.2019

Euroopa Liidu liikmeks saamiseks peavad Euroopa Liidu õigusaktid (regulatsioonid) ja väärtused kehtima ka nendes riikides.

Schengeni ala. Euroopa Liit moodustas **Schengeni ala**, kus ei ole piirikontrolli, kus inimesed saavad vabalt ja lihtsalt ühest riigist teise reisida. Nad ei pea läbima piirikontrolli, kui lähevad ühest riigist teise. Schengeni ala moodustati 1985. aastal ning praegu kuulub sellesse alasse 22 riiki Euroopa Liidu liikmesriikidest (alasse ei kuulu kuus riiki: Bulgaaria, Horvaatia, Iirimaa, Küpros, Rumeenia ja Ühendkuningriik /Suurbritannia/). Schengeni alasse kuulub veel neli riiki, mis ei kuulu Euroopa Liitu: Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits. Tänu Schengeni alale saavad inimesed nüüd kõikide nende riikide vahel vabalt ja lihtsalt reisida või tööle minna.

Euroopa Liidu keeled. Igas Euroopa Liidu riigis räägivad inimesed oma keelt. Euroopa Liit kaitseb inimeste õigust rääkida oma keeles. Seepärast on kõik Euroopa Liidu olulised dokumendid ja teave olemas tema liikmesriikide keeltes. Nii saavad kõik inimesed Euroopa Liidus olulisest teabest aru, sest see on nende keeles. Ametlikke keeli on alates 2013. aastast 24 (on keeli, mida räägitakse rohkem kui ühes riigis). Lisaks 24 ametlikule keelele on Euroopa Liidus viis poolametlikku keelt: baski keel, galeegi keel, katalaani keel, gaeli keel ja kõmri keel. Sisemised töökeeled ja peamised menetluskeeled on inglise, prantsuse ja saksa keel.

Euroopa Liidu raha. Üheksateistkümmes Euroopa Liidu liikmesriigis on käibele võetud ühine, sama raha-ühisvaluuta – „euro“. Sama raha kasutamine aitab Euroopa Liidu ettevõtetel teha koostööd. Näiteks saavad Saksamaal elavad inimesed lihtsalt osta kaupu ja teenuseid Eestist ja nad ei pea maksma selle eest lisatasu. Sama raha kasutamine teeb ka reisimise inimestele lihtsamaks. Samuti on lihtne osta interneti teel mõnest teisest riigist kaupu ja teenuseid.

Euroopa lipp. Euroopa Liidu lipp on sinine ja sellel on ringis 12 kuldset tähte. Tähtede arv on muutumatu (ei sõltu liikmesriikide arvust nagu mõnikord arvatakse), sümboliseerides täiuslikkust, harmooniat, EL riikide koostööd, üksteise toetamist ja ühtsust Euroopa rahvaste vahel.

Euroopa hümn. Igal riigil on meloodia-hümn, mis näitab selle riigi väärtuseid ja kultuuri. Ka Euroopa Liidul on oma hümn. 1985. aastal otsustasid inimesed, kes Euroopa Liidus otsuseid teevad, et Euroopa Liidu hümniks saab ühe väga tuntud helilooja meloodia. Selle helilooja nimi on Ludwig van Beethoven. Hümn muusika põhineb 1823. aastal komponeeritud 9. sümfoonia viimasel osal „Ood rõõmule“. See meloodia näitab, kui oluline on, et kõik inimesed on vabad, elavad rahu ja toetavad üksteist. Euroopa Liit usub nendesse väärtustesse ja seepärast valiski ta just selle meloodia oma hümniks.

Ühinenud mitmekesisuses. Euroopa Liit kasutab fraasi „**ühinenud mitmekesisuses**“, et näidata oma väärtuseid. Ühinenud mitmekesisuses tähendab seda, et:

- Euroopa Liidu elanike kultuur ja keeled võivad olla erinevad, kuid nad toetavad üksteist ja teevad rahu koostööd;

- selles ei ole midagi halba, et meie keeled ja kultuurid on erinevad. Vastupidi – erinevate kultuuridega inimesed saavad üksteiselt rohkem õppida.

Euroopa Liidu toimimine. Euroopa Liidus on kolm olulist asutust:

- **Euroopa Komisjon, kelle** töötajad teevad ettepanekuid seaduste vastuvõtmiseks;
- **Euroopa Parlament, kelle** liikmeid valivad Euroopa elanikud valimistel, et Euroopa Parlament kaitseks nende õiguseid;
- **Euroopa Liidu Nõukogu** – inimesed, kes teevad Euroopa Liidu riikides otsuseid, tulevad kokku ja moodustavad Euroopa Liidu Nõukogu.

Need kolm asutust on Euroopa Liidu jaoks väga olulised. Nad teevad koostööd, et Euroopas oleks parem elu:

- **Euroopa Komisjon** teeb seaduste ettepanekuid;
- **Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu** arutavad neid seaduseid ja otsustavad, kas need hakkavad Euroopas kehtima;
- Kui nad otsustavad, et seadus hakkab Euroopas kehtima, peavad kõik Euroopa Liidu liikmesriigid tegema tööd, et seadus hakkaks nende riigis kehtima.

Euroopa Liidus on veel olulisi asutusi:

- **Euroopa Liidu Kohus**, kes hoolitseb selle eest, et Euroopa Liidus kehtivad kõik õigusaktid (regulatsioonid) õigesti;
- **Kontrollikoda**, kes kontrollib, kas Euroopa Liidu raha kasutatakse õigesti.

Euroopa Liidus on veel asutusi, kes teevad samuti olulist tööd. Näiteks on selliseid asutusi, kes:

- kontrollivad, kas Euroopa Liit toimib õigesti ja austab inimeste õiguseid;
- avaldavad Euroopa Liidu kohta olulist teavet;
- valivad välja inimesed, kellel on Euroopa Liidus töötamiseks vajalikud oskused;
- kaitsevad kõikide Euroopa inimeste õiguseid, näiteks puudega inimeste ja töötajate õiguseid.

Kõik need asutused teevad koostööd, et Euroopa Liit toimiks õiguspäraselt ja oleks inimestele kasulik.

Praegu tuleb eurooplastel lahendada üleilmastumisega seotud probleeme. Uued tehnoloogiad ja Interneti plahvatuslik areng muudavad maailma majandust, kuid toovad kaasa ka sotsiaalseid ja kultuurilisi pingeid. Märtsis 2000 võttis Euroopa Liit vastu Lissaboni strateegia, mis peab tagama Euroopa majanduse ajakohastamise ja Liidu eduka konkureerimise maailmaturul selliste oluliste tegijatega nagu USA ja uued tööstusriigid. Lissaboni strateegia hõlmab innovatsiooni ja investeeringute edendamist ning Euroopa haridussüsteemide ajakohastamist, et viia need vastavusse infoühiskonna vajadustega. Samal ajal avaldavad tööpuudus ja pensionikulude kasv survet liikmesriikide majandusele, mis teeb reformimise vajaduse veelgi ilmsemaks. Valijad nõuavad üha sagedamini, et valitsus leiaks nendele muredele praktilise lahenduse.

Lissaboni strateegiat asendab tänapäeval Euroopa Liidu uus strateegia „Euroopa 2020. aastal”. Antud strateegia on loodud jätkusuutliku majanduskasvu saavutamiseks ning töökohtade loomiseks ja selleks, et aidata Euroopal taastuda majanduskriisist, mis on maailma tabanud alates 1930. aastatest.

„Euroopa 2020. aastal” eesmärk on saavutada:

- arukas majanduskasv (hariduse, teadmiste ja innovatsiooni kaudu);
- jätkusuutlik majanduskasv (ressursitõhusam, loodussäästlikum ja konkurentsivõimelisem majandus);
- kaasav majanduskasv (kõrge tööhõivemäär ning majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus).

Euroopa Liidu 21. sajandi Euroopa sotsiaalse turumajanduse visioon põhineb Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide vahelisel partnerlusel.

Ajakirja Toimkond